

geboorte, die als zoodanig slechts door een bijzondere openbaring kan worden onderkend, is reeds iets van de ergernis des kruises. De Zoon van God heeft voor het onverlichte oog den schijn uit ontucht geboren te zijn²⁾.

Jozef is van plan Maria heimelijk te verlaten. „Dat Jozef's weigering haar als vrouw aan te nemen niet onbillijk was, blijkt uit de woorden, dat hij r e c h t v a r d i g w a s, d.w.z. dat hij als wetgevoerd Israëliet het niet over zich kon verkrijgen met een vrouw in het huwelijk te treden, wier reinheid hij niet meer kon aanvaarden³⁾).

Maar Jozef wilde evenmin Maria openlijk aan de kaak stellen, door het gerecht erin te betrekken. „Naar de Mozaïsche wet behoorde de verloofde vrouw reeds aan haar toekomstigen man toe (vgl. Deut. 22:23, 24); haar ontroof werd voor die van een gehuwde vrouw gerekend.

Daarom moest Jozef, toen hij Maria niet wilde huwen en haar ook niet voor den rechter wilde brengen, haar toch wel officieel, d.w.z. met den scheidbrief, wegzenden⁴⁾).

En zoo is Jozef van plan, in stilte, d.w.z. zonder het gerecht erin te kennen, Maria weg te zenden.

Nu evenwel grijpt de Heere in. In den droom wordt Jozef vermaand Maria tot zich te nemen.

„Dit is de wonders weg Gods met zijn heilig kind Jezus. Geboren uit den Heiligen Geest ontgaat het ternauwernood de schande voor een onecht kind te worden aangezien⁵⁾).

In het apocriefe Prot-evangelie van Jacobus wordt het feit van Maria's zwangerschap uitvoerig geteekend. Niet alleen hebben we daar een uitweiding van Jozef's overleggingen, maar ook door een schriftgeleerde, Annas, en door dienaren van den priester wordt Maria's zwangerschap geconstateerd. Jozef en Maria worden beide onderworpen aan de proef met het bittere water (Num. 5:11-31) doch zonder resultaat⁶⁾.

De apocriefe Evangelien hebben vaak weinig waarde, maar halen wel eens punten naar voren, waarop het de moeite waard is te letten. Jozef heeft op bevel van den Engel des Heeren Maria tot zich genomen.

„Uitdrukkelijk wordt nog vermeld, dat hij met haar geen echtgemeenschap had voor de geboorte van haar kind. Hierin blijkt enerzijds, hoe zeer Jozef de heiligheid van hetgeen door Maria ontvangen was eerbiedigde. Ter anderzijde ligt in het tofdat zij haar zoon had voortgebracht, ook opgesloten, dat Jozef en Maria na Jezus' geboorte zich niet van huwelijksgemeenschap hebben onthouden. Er bestaat daarom o.i. ook geen bezwaar onder de meermalen genoemde broeders des Heeren 12:46, Joh. 7:3, Hand. 1:14, I Kor. 9:5, kinderen van Jozef en Maria te verstaan, die later uit hun huwelijk werden geboren. De door sommigen voorgestane meening, dat men hierbij zou moeten denken aan neven van den Heere of aan voor kinderen van Jozef, omdat uit Maria geen kinderen meer zouden geboren zijn, kan op dezen grond dan ook niet aanvaard worden⁷⁾).

Toen Jozef op het bevel van keizer Augustus naar Bethlehem moest, om zich daar te laten inschrijven in de keizerlijke registers, daar hij uit het huis en geslacht van David was, heeft hij Maria meegenomen in de omstandigheden, waarin zij zich bevond. Wat mag de reden hiervan zijn geweest? Was dit noodzakelijk?

In de bekende geschiedenis van het Joodsche volk van E. Schürer wordt geponoerd, dat er geen noodzaak was voor Jozef naar Bethlehem te gaan en evenmin om Maria mee daarheen te nemen⁸⁾. Prof. Greijdanus zegt hiervan: „Overigens laat het zich licht verklaren dat Jozef Maria nu medenam, ook al zou dat anders niet vereischt zijn geweest: om haar in hare omstandigheden voor alle onaangenaamheid en beleedigende woorden en blikken tijdens zijn afwezigheid te behoeden⁹⁾).

We zullen dus moeten denken aan de smaandheid, die Maria in Nazareth lijdt vanwege de komende geboorte. Een volgend punt, dat onze aandacht vraagt, is de uitdrukking uit Luc. 2:7: omdat voor henlieden geen plaats was in de herberg. „Hoe dit zoo kwam, zegt Lucas niet uitdrukkelijk. Het verband, en wat in de voorgaande verzen gezegd is, wekt als vanzelf de gedachte, dat de groote toeloop van menschen nu naar Bethlehem, de oorzaak was, Maar dan kwamen daarin toch aan het licht de onbarmhartigheid der menschen tegenover deze arme ouders in deze omstandigheden en jegens hun te wachten kind, en de vernedering des Heeren waarin Hij geboren werd, en de moeite en geringschatting Zijner ouders om Zijnentwil¹⁰⁾).

Wij zullen er goed aan doen ook in Bethlehem, waarin Jozef woonachtig was, te denken aan verstooting. Men wilde daar met menschen als Jozef en Maria niets te maken hebben. Voor hen was in de gewone samenleving geen plaats. Daarom werden zij naar de stal verwezen.

Dit alles is voor Maria een zware beproeving geweest voor haar geloof.

Zij heeft duidelijk een plaats ingenomen in de geschiedenis der Heilsopenbaring in de periode van Christus' vernedering. Enumatli.

K. MEIMA.

*• Het gevaar van „de machtsorganisatie“

Onder ons komt de vraag weer op: moeten we een nieuwe *macht* probeeren te worden? B.v. een politieke? Een *macht*, een *invloedssfeer*, waarmee b.v. de overheid — die zich overigens vaak vergist, en dat pas na 100 jaar ontdekt (1834—1934!) — rekent, en die zij b.v. voor een „*huljes-distributie*“ in aanmerking laat komen?

De Vrijmaking heeft ons met veel „*moois*“ leeren broken. Misschien ook met dit?

We denken hier aan een mededeeling van de Schrift, die we misschien te vaak over het hoofd hebben gezien. We bedoelen de aantekening, dat de farizeeërs „*geldgierig*“ waren.

„*Geldgierigheid*“, die kwaliteit is niet zoo simpel omschrijfbaar als ze vaak lijkt. De Schrift teekent b.v. aan, dat de farizeeërs *geldgierig* waren (Luc. 16:14). Als zulk een kwalificatie van een groep menschen gegeven wordt, is van individueele persoonsbeschrijving geen sprake.

Geldgierigheid is dan een kwestie van „*stand*“, van „*klasse*“, van „*een kring*“ geworden; straks ook wel van „*solidariteit*“ en van algemeen geldende „*farizeeën*“, waaraan een behoorlijk lid van de vakgroep zich fatsoenshalve, en collegiaal houdt.

Dezelfde kwestie van (vak)groeps-solidariteit heeft men ook bij de Grieksche filosofen gekend: 't is een kwestie van „*standseer*“, dat men zich behoorlijk laat honoreeren voor gegeven onderwijs; de één, ook zonder individueele gelddorst, acht zich aan de groeps-eer verplicht, den ander te volgen, ook al „om de markt niet te bederven“ en het aanzien van den kring niet naar beneden te halen. Bijvoorbeeld als „*onderkruper*“, al ware 't slechts in zorgeloosheid of zekere bonhomie.

Geldgierigheid is dan geen kwestie meer van 'n eigen banksaldo, doch van groeps-macht; van invloed op het volk; van nationale of cultureele, wetenschappelijke beteekenis; van beroeps-hybris.

Het is dan ook opmerkelijk, dat Lucas die *geldgierigheid* van den farizeeërstand in geding brengt, als hij verslag geeft van de farizeeuwsche reactie op Christus' onderwijs. Welk onderwijs? Om te beginnen, dat van den verloren zoon (Luc. 15), en vervolgens dat van den „*onrechtvaardigen rentmeester*“ (Luc. 16). Om deze parabels — dit publieke onderwijs — hebben de farizeeën voor Christus als volksleeraar „*den neus opgetrokken*“ (gelijk er, fiftjes, staat); en dit dan zóó, dat iedereen het zien kon. Geen wonder: *juist hier komt de principiele afstand en antithese tusschen Hem en hen als volksopvoeders voor den dag*; ze begrepen, dat hij „*deze dingen*“ (van Luc. 15:1 af) op hen gemunt had.

Die tegenstelling ook tusschen den „*oudsten broer*“ uit de gelijkens van Lucas 15 en den jongeren: de oudere gedraagt zich als een man-van-stand en man-van-eer, en verdwijnt straks, volkomen stiel, uit het gezicht; de jongere evenwel, die óók al zijn standseer te grabbel gooid heeft, wordt duidelijk in bescherming genomen.

En dan die parabel van den onrechtvaardigen rentmeester, met die puntige toepassing van den eisch tot het voeren van „*christelijke economie*“: zich vrienden maken uit den onrechtvaardigen Mammon; den loop van geld en goed dienstbaar stellen aan de vorming van een congregatie; die straks receptie houdt in de eeuwige tabernakelen: het messiaansche rijk!

Een open offensief beteekende dat verhaal op de farizeeuwsche congregatievorming, die geld en macht en invloed aanwendt voor eigen groepsbelang, voor partijvorming, en voor farizeeuwsche haeresie (partijchap) binnen Israëls gemeenschap, en tegenover het door Jezus van Nazareth gepredikte messiaansche rijk.

En dan die armoedigheid van Christus' discipelenkring tegenover de „*van elkander eer aannemende*“ (Joh. 5:44) volksleeraars, die tot op dien tijd toe de suprematie hadden gehad —; het was alles een „*ergernis*“ voor de farizeeërs; en ze hebben zich terdege beleedigd gevoeld, *juist in hun standseer*, toen dat geweldige woord gesproken werd: *wat hoog is onder de menschen, is een gruwel voor God*.

Er zit in dit alles toch wel iets meer dan de platte jacht naar een gunstig, bevelligend banksaldo. Ook bij Judas. Zeker, hij had zijn individueele zwakheid: de Schrift noemt hem „*een dief*“, en dat woord (Joh. 12:6) kan wat erg leelijks beteken.

Maar, — „*dief*“ kan in het Nieuwe Testament aanduiden iemand die alles wat hem ontmoet, bekijkt onder den gezichtshoek van den alles op zichzelf betrekken menschen: iemand, die niet spontaan (d.w.z. van binnen uit) alles in den band des vredes en der liefde ziet en zet. Een „*dief*“ is iemand, die op de gemeenschap inbreuk maakt. In dat woord „*dief*“ ligt, naar de bedoeling van Joh. 12 vs 6, reeds het element opgesloten van het verraad: verraad, niet maar aan den rabbi, doch aan zijn kring, de gemeenschap. Allen, die vóór Christus als herders wilden fungeeren, beeten in parabeltaal „*dieven*“ (Joh. 10:1, 8, 10): ze zetten met list, desnoods geweld, hun „*pastorale*“ privileges in, tégen de uit de Schrift kenbare normen van congregatie-van-schappen. Dieven? Congregatie-normen-schenders!

Zeker, Judas „*had de beurs*“ (Joh. 12:6; 13:19). Hij was, om zoo te zeggen: de „*purser*“, maar dan van het gezelschap. En het gezelschap had een kerk-sociale misstie: 't was een kring van volksovoeding, van „*herders*“ der „*kudde*“, naar eigen pretentie. Tot die herderstaak behoorde ook het zorgen voor de armen: Judas spreekt niet als een broeder-zemelaar, doch als ambtelijk „*purser*“ van het college van volksherders, wanneer hij (na de zalving van Jezus door Maria) zijn wijze hoofd schudt over een „*te royale*“ honoreering van de mérites van den meester. *Moet men niet aan de schapen denken?* En zorgen, dat het volk zich winnen laat, voor den invloed van den kring? Vooral in een tijd van „*bezét gebied*“? En van overal opduikende messiaansche verwachting?

En in zóó'n moment gaat dan de Meester praten, niet over den aanstaanden propagandasing, dien men „*winnen*“ móet, maar over zijn begrafenis (Joh. 12:5, 6).

De kring rondom Jezus zamelde ook giften voor de armen in (Joh. 13:29) en zorgde meteen voor eigen religieuze congregatie-plichten (13:29). Hier is het, zooals altijd: de kijk, dien een „*purser*“ van een of anderen armzaligen trawler van een prutsrig reederij heeft, zal, als hij „*dief*“ in boven omschreven zin is, hem jaloersch maken op den purser van een grootere boot van een reederij, die gróótscheeps zaken doet. Welke zaken? Zaken van Israël — herderszaken, in tijden van romeinsche bezetting!

Zóó'n „*dief*“ kan zich opschroeven tot de dwangvoorstelling: ik moet het herdersambt redden.

Ja, er zit heel wat in, wanneer de „*purser*“ van het nazareensch heilscollegium na lang wachten tenslotte zich tot de ambtelijk geldgierigen wendt, om den Rabbi, die op slot van zaken tegenviel, uit te leveren aan wie eerder dan Judas „*begrepen*“ hadden, dat een messiaansche handel als van den Nazarener op niets moest uitloopen. De Judeeërs — Judas was Judeeër — stonden dichter bij het machtscentrum en zijn organen, dan de typische Galileeërs, die de Rabbi van Nazareth om zich heen verzameld had.

Maar wie zich eenmaal in de armen van machthebbers als zoodanig geworpen heeft, en zich door hen liet gebruiken, die is wel vaker snel ontnuchterd. Niet lang kunnen ze hun stroomannen den tijd, zich in een naïef spel van zelfbehagen te blanketten; het oogenblik is niet lang te vermijden, waarin b.v. een wanhopige Judas in den spiegel móet zien. Om dan te ontdekken, dat hij naar een zwaard gegrepen had. En dat hij door dat zwaard verteerd was.

Laat „*zulk een dwang voor ons niet noodig wezen*“. Doe eenvoudig-weg wat uw plicht is. Solidariteit niet naar macht.

De rest komt vanzelf in orde. Ge weet zelf niet hoo, K. S.

*• Proceskosten studentencorps

Na onze voorgaande verantwoording is nog in vriendelijken dank ontvangen door bemiddeling van den boekhouder der kerk van Leek f 16.72, collecte voor het bekende doel; van J. t. H. te T. f 2.—; van „*Belijden en Beleven*“ te Meppel f 3.25 (collecte 7 Jan. 1951); door prof. Veenhof, collecte uit Westereyden f 14.—; van gereformeerde kerk te Neede f 9.—.

Een aanwinst dus van f 44.97. Dat maakt dus alsnog voor de derde ronde f 611.24 plus f 44.97, oftewel f 656.21.

Alweer allemaal ook voor deze nagiften van harte bedankt. K. S.

GEZINSLEVEN

Aangaande mij en mijn huis

Peninna nu had kinderen; maar Hanna had geen kinderen.

Wat staat dat er toch eenvoudig; als iets heel gewoons; zoo is het nu eenmaal in de wereld, zooals we dat meermalen in de Schrift aantreffen; het bloot constateeren van een alledaagsch feit.

„En Habel werd een schaapherder en Kain werd een landbouwer.“

„En er was een zeker rijk man en er was een zekere bedelaar.“

„Barnabas nam Markus mee, maar Paulus verkoos Silas.“

„Peninna nu had kinderen, maar Hanna had geen kinderen.“

Zoo simpel als het gezegd wordt, zoo diep grijpt zoo'n enkel feit in in het leven. Wij moeten ons bij het lezen of hooren ervan, er toe zetten, de realiteit daarvan te verstaan, anders ontgaat ons de groote ernst.

Geeft er maar acht op: Het gesprek komt er b.v. op, dat een paar uit onzen kennissen-kring getrouwd is. Als een heel natuurlijke reactie wordt de vraag gedaan: „*Hebben ze ook kinderen?*“ Of het nu „*ja*“ dan wel „*neen*“ is, het wordt bloot als kennisgeving aanvaard. „*Ziezoo, dat weten we ook weer en als het te pas komt, kunnen we het doorgeven*“. Maar verder raakt het ons niet.

Maar welk een verschil voor den man en de vrouw zelf, of ze wel kinderen hebben dan wel geen kinderen hebben. Op zijn best zeggen we, in het eerste geval: „*Wel fijn voor ze!*“ en in het tweede geval: „*Wel jammer!*“ — maar verder dringt het niet tot ons door en gaan we haastig over tot een ander onderwerp.

Peninna had kinderen; zonen en dochteren. Een in het diepst van haar hart gekoesterde wensch was in vervulling gegaan. Eenmaal zelf een kind het hare te mogen noemen; het te mogen drinken uit eigen borsten; het te mogen troetelen en haar moederliefde het te mogen geven; het te zien opgroeien; elken dag weer iets nieuws te mogen ontdekken, om haar man daarmee te verblijden; „*het licht al! het grijpt al! het richt zich al op! het herkent zijn moeder, zijn vader al! een climax, die nog niet eens eindigt met: „het loopt al! het begint al enkele woordjes te zeggen!“ — want nog steeds gaat de ontwikkeling door. Elken dag rijker, elken dag schooner! Of het rustig ligt te sluimeren, of dapper in de weer is, om de geheimen van de hem omringende wereld te doorgronden; of het, op zijn manier, moeder helpt, of met vader op stap gaat — altijd is het haar een voorwerp van innerlijke*

vreugde verdriet over me die wolle

Hoe I geven: en moof en haar het al g schoone ook and voorstel omvat h En a volgt, ook de van vele En wa mindre gegaan van vad lijke gro uitgevoe een ande anders g schatten man en kinderen Peninr leven de sprekelijk Maar Waarm langen a gezien;

De k

§ 5. DE LIS DR

Er is tusschen ambtsdr en ze is geveve uitwijzen a p o s t van het den, en worden evangelis der en le tijds in l en moet is dit apr hoe de v rige bijz

A. In ten op d e v a n g Het n dacht ge werd ge met het toeling e sche Wo g e l i s s p e c i e i d aan hun uif geldende nog kort

Die vr op bl. 10 bij de de gememon ten) uiter verriethe verkondig tende r woord „e ze van o digheid t Hand. 8, teien uit verdelln want hij „Goedde komen or beteekent kelijk is ambtsdra; als de at Geest (Je

Verder testament lens me krijgen (2 zelfstandi afkeuring 2 Tim. 4, reizen (zo

2) H. N. Ridderbos, *Matthew I*, K.V. p. 29.

3) Ridderbos, a.w. p. 29.

4) Ridderbos, a.w. p. 29.

5) Ridderbos, a.w. I, p. 30.

6) E. Hennecke, a.w. p. 60.

7) Ridderbos, a.w. I, p. 32. Vgl. ook: R. Schippers, *De Reformatie XV*, no. 14, 15, 16.

8) E. Schürer, *Gesch. d. Jüd. Volkes*, I, p. 324.

9) a.w. I, p. 102.

10) Greijdanus, a.w. I, p. 107.